

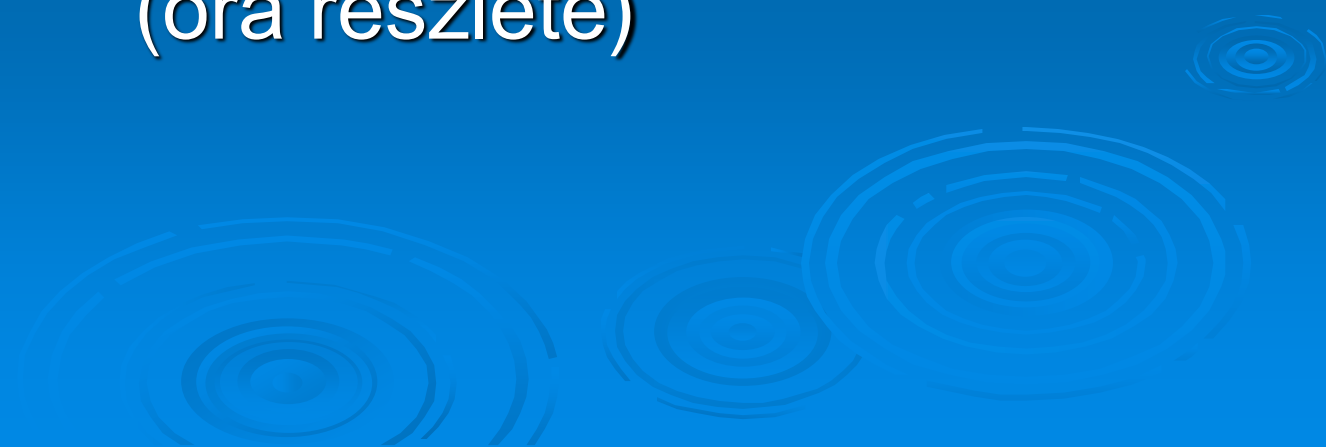
Dallami kéességfejlesztés

Kismartony Katalin

Kiss Anna Eszter

Versenytanítás 2. osztályban
(óra részlete)

ÁDÁM JENŐ–KODÁLY ZOLTÁN

ÉNEKES KÖNYV

ÁLTALÁNOS ISKOLA, I. OSZTÁLY

NEMZETI TANKÖNYVKIADÓ

29.

Lassan

Cyertek	lányok,	li	-re,
		get-	

Itt a világ	kö-ze — pe,
Itt á — rulják	a ró — zsát,
Abból kötnek	bok-ré — tát.
Biró Mária	kö-tő — zi,
Az asz — talra	le-te — szi,
Kovács Pista	föl-ve — szi,
Kalap — jához	kö-tő — zi.

szó szó szó szó	lá	szó
	mi	

Felelgetős:

1. lá mi   lá lá szó mi   mi lá
             lá mi   mi lá   mi szó lá lá

2.

30.

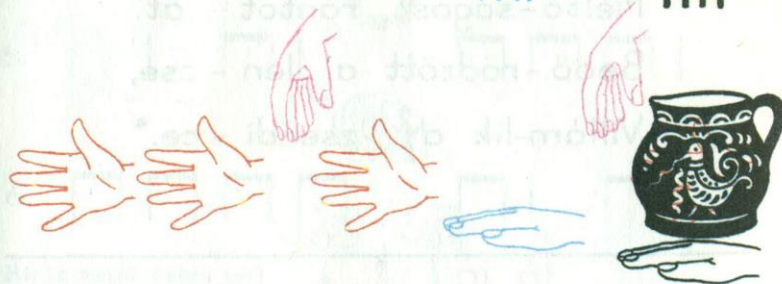

Bölöm- bika,	nagy-a - pó,
Adsz-e tejet,	nagy-a - nyó?

Nem ad-hatok,	mert nem jó,
Bele - hullott	a pond-ró.

szó szó lá szó	lá	mi	mi
----------------	----	----	----

Felelgetős:

1. mi szó   mi lá   szó szó mi szó
             mi szó   mi lá   mi szó lá lá

2.

Tik csak esztek, isz-tok, Engem nem ki-nál-tok,

Ez nem szé-ép!

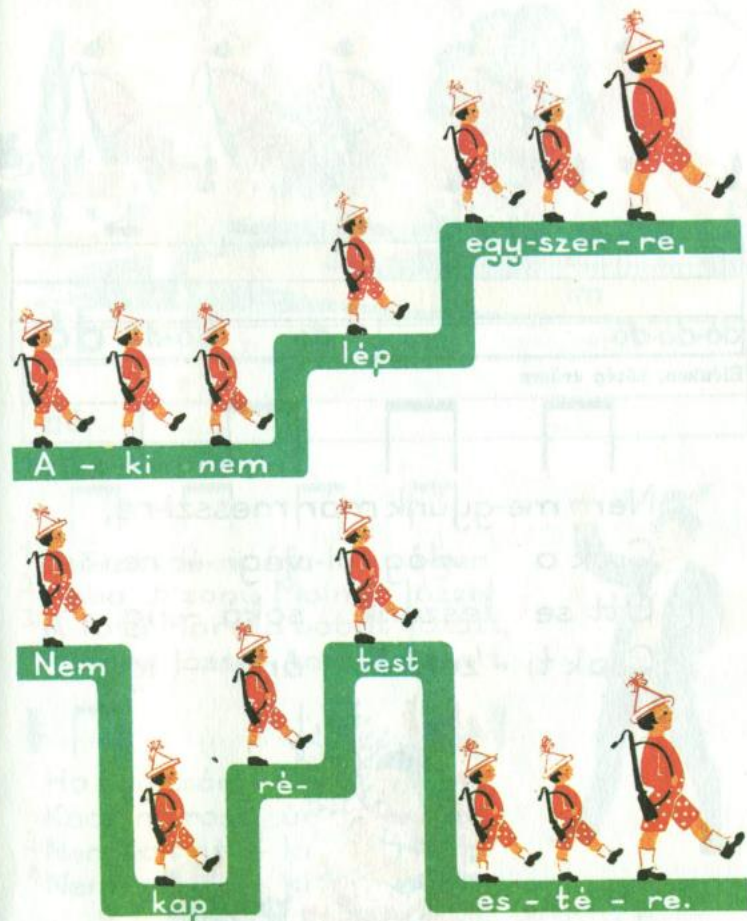
Ha én ennék, innék, Tenéked is adnék,
Jó ven-dé-ég!

szó szó szó szó szó szó szó szó
mi dó mi dó dó dó mi dó dó

szó szó szó szó szó szó szó szó
dó mi mi dó dó mi mi dó dó mi

szó szó szó szó szó szó szó szó
dó mi dó mi dó dó mi mi dó

Előbb kézjelekbe szedhetjük, de a nélkül is énekelhetjük.

A - ki nem lép egy-szer - re,

Nem test ré- kap es - té - re.

Lám én lé - pek egy-szer-re,
Ka - pok ré - test es - té - re.
Mert a ré - tes i - gen jó,
Ka - to - ná - nak az va - ló.

szó-szó-SZÓ			szó	szó
mi			mi	
dó-dó-dó			dó	dó-dó-dó

Élénken, közép erősen

Nem me-gyünk már messzi-re,
Csak a világ végi - re.
Ott se leszünk soká - ig,
Csak ti - zenkét órá - ig.

szó	szó	szó	szó
mi	mi	mi	mi
		dó	dó-dó

Ten - te, ten - te, ten-te ba-ba, ten-te.

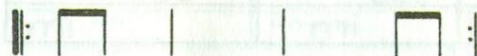

szó	szó	szó	szó
mi			mi
dó			

Élénken, közép erősen

1. Csö-mö-dé-ri fa-lu-vé-gen
2. Abba bizony Molnár József
3. A Tóth Marcsa babot főzött,
4. Molnár József kanált vésett,

1. Ha egy csár - da vol-na,
2. Kocsmá-ros úr volna.
3. Nem volt né - ki leve.
4. Nem volt né - ki nyele.

A képességfejlesztés helye a tanítás folyamatában

Képzetkialakítás (közvetlen előkészítés)

(az új hangot tartalmazó dalok éneklése, dallamelvonás is)

Új ismeret átadása

(tudatosítás, ismertetnyújtás)

Képességfejlesztés, gyakorlás

(egyre nehezedő fokozatokban:
felismerés, lejegyzés, reprodukció
automatizmus kialakítása =

készség)

Képességfejlesztés

RÖVIDÍTÉSEK:

H (hang, hangzás, dallam, dallamfordulat)

N (név, szolmizált neve; abszolút, azaz ABC-s név csak felső tagozatban)

J (jel, jelölés

1. kézzel, 2. betűjel, 3. hangjegy)

felismerés, lejegyzés, reprodukció

Felismerés (H – N) előkészítése:

H-H utánzás, visszhang v. „papagáj”, „ping-pong” vagy staféta, bújtatás, csendjáték, hangszín- vagy hangzócserevel

(Kodály – Ádám: Énekeskönyv)

PI.

Szili kút, szanyi kút, dűdűdű, dűdűdű taps csend:

N-N (H-H-val azonos játékok, feladatok szolmizációs névvel)

Felismerés

H-N = felismerés kezdetben jól ismert dal kezdőmotívuma, majd záró dallam, utána közbülső dallam, végül ismeretlen dallammotívum

mozzanatsor/algorithmus:

- 1) szöveges ének (rövid részlet)
  - dúdolás
  - dúdolás+dallamrajz
- 2) dallamrajz kezdőhang megadásával (esetleg más, segítő hang halk bele éneklése is lehetséges)
- 3) dallamrajz+szolmizálás
- 4) szolmizált éneklés kézzel

gyorsabb, fejlettebb szint – kihagyások!

Példák:

H-N nevek ritmikus dallama, dalok utószolmizálása emlékezetből is, „tolmácsolás”

Lejegyzés

Lejegyzés előkészítése

J-J másolás, betűjelről öt vonalra, kotta alá szolmizáció

N-J a) utószolmizálás, b) tollbamondás

H-N-J = lejegyzés

kezdetben jól ismert dal kezdőmotívuma, záró motívuma,
közbülső motívum, majd ismeretlen dallammotívum

az előző **mozzanatsor** kiegészül a lejegyzéssel

(dallamírás a koronggal kirakás is, közös táblai dallamírás
is - cél az önálló dallamírás)

az ellenőrzés, visszaolvasás J-N-H = reprodukció
előkészítése is

Reprodukció

J-N-H = reprodukció

mozzanatsora **H-N-J** visszája

Hosszú ideig jól ismert dallamfordulatokat
érdeemes „reprodukáltatni”

kézjel - segít a dallammozgás jelzése és a
lábmérő

betűjel - segít, hogy a szolmizációs nevet és a
ritmust látják

hangjegy – látják a ritmust, a dallamot, de elvont

(tanító a táblán mindig a mérővel vezesse)

Ha sikerül jól megszólaltatni és dalt akarunk kitaláltatni (dalazonosítás), érdemes a szolmizálástól elszakadni, „lalázni” dallamrajzzal, majd gyorsítani – így jutunk az ismert dalhoz.

Mihalovics Csilla

Első osztály (novemberben)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

